	РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ***МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ*** *БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ*	Код: СОП 1-001 Версия: 01 Страница: 1 от 37
	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА ЛИКВИДИРАНЕ НА БОЛЕСТИ ПО ЖИВОТНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ **ЧАСТ I: СТРАТЕГИЯ И РЕСУРСЕН ПЛАН**	

Приложение към Заповед РД 11-166/23.01.2018 г.
на изпълнителния директор на БАБХ

С географското си положение, като държава членка на Европейския Съюз (ЕС), Р България играе съществена роля в контрола на редица болести по животните при ограничаване на проникването и разпространението им на територията на ЕС. Същевременно свободното движение на животни, животински продукти, стоки и хора на територията на Общността, както и непредсказуемостта на редица инфекции, водят до риск от проникването на епизоотии на територията на страната. Необходимо е Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) да има готовност да се справи максимално бързо с всяка кризисна ситуация като по този начин гарантира безопасността на здравето на животни и хора.

Оперативният план за ликвидиране на особено актуални болести по животните (стратегията и ресурсния план, практическите ръководства за борба с отделните болести по животните и инструкциите за някои практически дейности при управление на епизоотично огнище) е изготвен съгласно изискванията на националното и европейското законодателство, стандартите на Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и особеностите на отделните болести по животните. При подготовката на този план е използван както опита на БАБХ при управление на редица епизоотии, така и този на някои от останалите държавите членки – Дания, Холандия, Германия, Франция, Кипър и др. Съобразени са географското положение на Р България, състоянието на здравеопазването на животните и на общественото здраве, административния и лабораторния капацитет, структурата на животновъдство в страната, популациите селскостопански и диви животни, изпълнението на програмите за надзор, зоонозния характер и степента на контагиозност на отделните болести, епизоотичната обстановка в съседните държави и развитието на болестите на територията на ЕС и някои трети страни.

При изготвянето на този план са използвани материали от националните и европейски нормативни документи, OIE, Датската служба по ветеринарни въпроси и храни (DVFA), Департамента по околна среда, храни и селскостопански въпроси на Обединеното кралство (DEFRA) и др.

Изготвили оперативния план:
Д-р Цвятко Александров, двм, Д-р Петя Петкова Иванова, двм, д-р Георги Чобанов, д-р Александра Митева, д-р Анна Здравкова, д-р Владимир Хърсев, д-р Герго Гергов, д-р Стела Караджова, д-р Даниел Денев, д-р Николай Стойчев, д-р Васил Петров, д-р Пенчо Каменов, д-р Илиан Бойковски; д-р Марин Маринов, д-р Юлиан Йорданов, д-р Емил Гъгнев;

Със специалното съдействие на д-р Йорген Вестергард – двм, Ph. D., Dip. T.V.M.

Съдържание: стр.

Въведение: 3

I. Законова уредба 4
II. Финансово обезпечаване 9
III. Ред за подаване на команди на национално ниво при констатиране на заразно заболяване и национален кризисен център: 10
IV. Ред за подаване на команди на регионално ниво при констатиране на заразно заболяване и регионален кризисен център. 19
V. Ред за обявяване, прекратяване и нотифициране до системите за информация на заразни заболявания по животните 22
VI. Национални експертни групи 22
VII. Кадрово обезпечаване 24
VIII. Оборудване 24
IX. Диагностични лаборатории 28
X. Ваксинация 31
XI. Обучения 33
XII. Информационна дейност: 33
XIII. Практически ръководства 34
XIV. Инструкции: 34
XV. Управление на голям брой огнища 35

Въведение:

Настоящият оперативен план е важен инструмент при подготовката и управлението на кризисни ситуации, свързани с някои болести по животните.

Целите на този план са:

- да даде възможност на БАБХ да се справи бързо, ефективно и ефикасно при възникване на социално и стопански значими заразни болести по животните;
- да запознае лицата, участващи в борбата с болестите с тяхната роля, задължения и отговорности по време на епизоотии, както и да ги подготви за изпълнение на задачите, за които са оторизирани;
- да запознае фермерите, съответните агенции и неправителствени организации, над които ветеринарната администрация няма директен контрол, за необходимостта от сътрудничество в процеса на борба и изкореняване на болестите по животните;
- да посочи необходимото оборудване, човешки и финансови ресурси, необходими за бързото ограничаване и ликвидиране на болест при извънредни ситуации.

От практическа гледна точка БАБХ счита за уместно разделянето на плана в три части:

- Стратегия и ресурсен план;
- Практически ръководства за борба с отделните заразни болести;
- Инструкции за някои практически дейности по при управление на епизоотично огнище.

Стратегията и ресурсният план съдържат елементи, които в голяма степен са еднакви за всички особено актуални болести по животните и зоонози, докато практическите ръководства се отнасят до детайлите в действията, които следва да се предприемат по отношение на специфичните болести. Инструкциите представят в детайли начина на изпълнение на чисто практически дейности, като хуманно убиване на животни, обезвреждане на трупове и други продукти и материали, извършване на почистване, дезинфекция, дезинсекция и дератизация и мерки за безопасност, при управление на епизоотично огнище. По този начин новопостъпилите служители могат бързо, лесно и адекватно да изпълнят своите задължения.

Настоящият оперативен план се отнася за особено опасни заразни болести и зоонози – инфлуенца по птиците, нюкясълска болест, шап по чифтокопитните животни, син език по преживните животни, класическа чума по свинете, африканска чума по свинете, везикулозна болест свине, везикулозен стоматит, шарка по овцете и козите, чума по дребните преживни животни, чума по говедата, други

заболявания с икономическо значение – спонгиформна енцефалопатия по говедата и скрейпи по дребните преживни животни, туберкулоза, антракс, заразен нодуларен дерматит, някои неекзотични болести по рибите и други;

Стратегията и ресурсният план се ревизира и актуализира при необходимост и задължително най-малко веднъж на всеки 5 години.

I. Законова уредба

Ликвидирането на заразните болести в Република България се основава на следните законови актове:

1. Общо законодателство:

- Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), обнародван в ДВ бр. 87, от 01.11.2005 г., в сила от 02.05.2006 г. (http://www.babh.government.bg/userfiles/files/Zakoni/zakon%20za%20veterinarnomedicinskata%20deynost-compressed.pdf)

- Наредба № 23 за реда и начина за обявяване и регистрация на заразните и паразитни болести по животните, въвеждаща Директива 82/894/ЕК (http://babh.government.bg/uploads/File/Dokumenti_naredbi/Naredba_23_zarazni_bolesti.pdf)

- Регламент (ЕО) № 1760/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юли 2000 година за създаване на система за идентификация и регистрация на едър рогат добитък и относно етикетирането на говеждо месо и продукти от говеждо месо и за отмяна на Регламент (ЕО) № 820/97 на Съвета (https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/c0b254d3-1a9a-46ac-af2b-4243ea07d5ec/language-bg)

- Регламент (ЕО) № 21/2004 на Съвета от 17 декември 2003 година за създаване на система за идентификация и регистрация на животни от рода на овцете и козите и за изменение на Регламент (ЕО) № 1782/2003 и на Директиви 92/102/ЕИО и 64/432/ЕИО (https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/8b678fbb-8999-42f1-a8a9-97967536e44b/language-bg)

- Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/262 на Комисията от 17 февруари 2015 година за определяне на правила в съответствие с директиви 90/427/ЕИО и 2009/156/ЕО на Съвета по отношение на

методите за идентификация на еднокопитни животни (Регламент за паспорт на еднокопитните животни**)**
(http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1508327535645&uri=CELEX:32015R0262)

- Наредба № 61 за условията и реда за официална идентификация на животните, за които не са предвидени изисквания в регламент на ЕС (Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 47 от 9.06.2006 г., в сила от 9.06.2006 г.) (https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135528732)

- Наредба № 22 от 14.12.2005 г. за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване, въвеждаща Директива 93/119/ЕК
http://babh.government.bg/uploads/File/Dokumenti_naredbi/Naredba_22_humanno_otnoshenie.pdf

- Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 3 октомври 2002 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти, непредназначени за консумация от човека
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1069

- Наредба № 22 от 10.02.2006 г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в ОДБХ (обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г.) (http://babh.government.bg/uploads/File/Dokumenti_naredbi/Naredba_22_SMR.pdf)

- Наредба за условията и реда за разходване на средствата за покриване на разходите, свързани с епизоотичните рискове. Приета с ПМС № 181 от 21.07.2006 г., обн., ДВ, бр. 62 от 1.08.2006 г., в сила от 1.08.2006 г. изм., бр. 55 от 7.07.2017 г., в сила от 7.07.2017 г. (http://web.apis.bg/p.php?i=229650)

- Директива 2003/85/ЕО на Съвета от 29 септември 2003 година относно мерки на Общността за борба с болестта шап и за отмяна на Директива 85/511/ЕИО и Решения 89/531/ЕИО и 91/665/ЕИО, и за изменение на Директива 92/46/ЕИО (http://babh.government.bg/uploads/File/ES_direktivi/32003L0085.pdf)

- Директива 2000/75/ЕО на Съвета от 20 ноември 2000 година за определяне на условията за борба и ликвидиране на болестта син език (http://babh.government.bg/uploads/File/ES_direktivi/32000L0075.pdf)

- Директива 2001/89/ЕО на Съвета от 23 октомври 2001 година относно мерки на Общността за борба с класическата чума по свинете (http://babh.government.bg/uploads/File/ES_direktivi/32001L0089.pdf)

- Директива 2002/60/ЕО на Съвета от 27 юни 2002 година за определяне на специфични разпоредби за борба с африканската чума по свинете и за изменение на Директива 92/119/ЕИО относно болестта на Тешен и африканската чума по свинете (https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a4d70ec-c198-4eca-a412-284dd8a06179/language-bg)

- Директива 92/35/ЕИО от 29 април 1992 година за определяне на правила за контрол и мерките за борба с болестта Африканска чума по конете (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:31992L0035)

- Директива 2005/94/ЕО на Съвета от 20 декември 2005 година относно мерки на Общността за борба с инфлуенцата по птиците и за отмяна на Директива 92/40/ЕИО (http://babh.government.bg/uploads/File/ES_direktivi/32005L0094.pdf)

- Директива 92/66/ЕИО на Съвета от 14 юли 1992 година за въвеждането на мерки на Общността за борба с нюкасълската болест (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:31992L0066)

- Директива 92/119/ЕИО на Съвета от 17 декември 1992 година за въвеждане на общи мерки на Общността за борба с някои болести по животните и на специфични мерки относно везикулозната болест по свинете (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A31992L0119)

- Директива 2006/88/ЕО на Съвета от 24 октомври 2006 година относно ветеринарномедицинските изисквания за аквакултури и продукти от тях и за предотвратяване и борба с някои болести по водните животни (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32006L0088)

- Регламент (ЕО) 999/2001на Европейсия парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно определяне на правила за превенция, контрол и ликвидиране на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cba1d322-3457-4545-a539-5b38936b3b15/language-bg)

- Регламент (ЕС) № 652/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за установяване на разпоредби за управлението на разходите, свързани с хранителната верига, здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и растителния репродуктивен материал, за изменение на директиви 98/56/ЕО, 2000/29/ЕО и 2008/90/ЕО на Съвета, на регламенти (ЕО) № 178/2002, (ЕО) № 882/2004 и (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета, на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на решения 66/399/ЕИО, 76/894/ЕИО и 2009/470/ЕО на Съвета (https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/be23194e-0e93-11e4-a7d0-01aa75ed71a1/language-bg)

Съгласно посочените по-горе нормативни актове организацията, координацията, ръководството и контролът на мероприятията за профилактика и ликвидиране на болестите по животните в Република България се осъществява от Министерството на земеделието, храните и горите и БАБХ, а на регионално ниво - от ОДБХ.

Консултативна помощ оказват Централния епизоотичен съвет към Министерския съвет, съгласно чл. 127 ал. 1 от ЗВД и Комисията по зоонозите, съгласно чл. 125 от ЗВД.

2. Законодателство отнасящо се за птици:

- Наредба № ДВ-103 от 21 август 2006 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта инфлуенца (грип) по птиците; В сила от 01.07.2007 г., обн. ДВ. бр.83 от 13 Октомври 2006г., транспонираща Директива на Съвета 2005/94/ЕС от 20 Декември 2005 г.

- Наредба № 31 от 29 декември 2005г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта Нюкясълска болест по птиците транспонираща Директива 92/66/ЕЕС от 14 юли 1992 за мерките на Общността за контрол на нюкясълската болест по птиците

3. Законодателство отнасящо се за свине:

- Наредба № 4 от 15 февруари 2007 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта класическа чума по свинете, въвеждаща Директива на Съвета 2001/89/ЕС въвеждаща мерките на Общността за контрол на класическата чума по свинете

- Наредба № 102 от 21.08.2006 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете транспонираща Директива 2002/60/ЕК за мерките на Общността за контрол на АЧС

- Наредба No 17 от 3 февруари 2006г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта шап по чифтокопитните животни, въвеждаща Директива 2003/85/ЕК от 29 септември 2003 за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта шап по чифтокопитните животни

- Наредба № 6 от 20.03.2007 г. за условията и реда за пасищно отглеждане на свине от източнобалканската порода и нейните кръстоски, издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 29 от 6.04.2007 г., доп., бр. 3 от 11.01.2011 г., в сила от 11.01.2011 г., изм. и доп., бр. 65 от 11.08.2017 г., в сила от 11.08.2017 г.

- Наредба 19/06.11.2007 за ограничаване и ликвидиране на някои екзотични болести по животните и мерките срещу везикулозната болест по свинете (публ. в ДВ № 95/ 20.11.2007) транспонираща Директива на Съвета 92/119/ЕИО от 17.12.1992г. за въвеждане на общи мерки на Общността за борба с някои болести по животните и на специфични мерки относно везикулозната болест по свинете

4. Законодателство отнасящо се за едри и дребни преживни животни:

- Наредба No 17 от 3 февруари 2006г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта шап по чифтокопитните животни, въвеждаща Директива 2003/85/ЕК от 29 септември 2003 за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта шап по чифтокопитните животни

- Наредба № 19 от 14.12.2005 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта син език по преживните животни, хармонизирана с Директива 2000/75/ЕС

5. Законодателство отнасящо се за коне:

- Наредба № 24 от 14.12.2005 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на африканската чума по конете и за условията и реда за прилагането им (обн., ДВ, бр. 6 от 20.01.2006 г., изм. и доп., бр. 79 от 29.09.2006 г., изм., бр. 102 от 19.12.2006 г.) транспонираща Директива 92/35/ЕК

- Наредба № 45 от 20.04.2006 г. за здравните изисквания при придвижване на еднокопитни животни между Република България и държавите-членки на Европейския съюз, и внасянето от трети страни (обн., ДВ, бр. 43 от 26.05.2006 г., изм., бр. 67 от 18.08.2006 г., изм. и доп., бр. 95 от 24.11.2006 г.) транспонираща Директива 90/426

6. Законодателство отнасящо се за риби:

- Наредба № 17 от 16.06.2008 г. за здравните изисквания към стопанските водни животни, продуктите от тях и предпазването и контрола на болести по водните животни, транспонираща Директива 2006/88/ЕК от 24 октомври 2006г за здравните изисквания за аквакултурни животни и продукти от тях и за правилата за превенция и контрол на някои болести по водните животни

II. Финансово обезпечаване:

1. Обезщетения на стопаните съгласно националното законодателство:

Редът на обезщетяване за умрелите животни се извършва съгласно глава VI, Раздел III от ЗВД. Тя съдържа информация за:

- оценката на животните подлежащи на унищожаване, включително задълженията и състава на комисията извършваща оценяването;
- финансовото обезщетяване за унищожените животни;
- оперативни разходи;
- необходима документация за изразходване на средствата.

В годишния бюджет на БАБХ няма предвидени отделни средства за ликвидиране на възникнали заразни заболявания. В случай на епидемии средства ще бъдат пренасочени от бюджета на министерството на земеделието, храните и горите или целево чрез решение на Министерски съвет.

2. Съфинансиране от Общността:

Съфинансирането от Общността се основава на Регламент (ЕС) № 652/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за установяване на разпоредби за управлението на разходите,

свързани с хранителната верига, здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и растителния репродуктивен материал, за изменение на директиви 98/56/ЕО, 2000/29/ЕО и 2008/90/ЕО на Съвета, на регламенти (ЕО) № 178/2002, (ЕО) № 882/2004 и (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета, на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на решения 66/399/ЕИО, 76/894/ЕИО и 2009/470/ЕО на Съвета и Решение за изпълнение (ЕС) 2015/144 на Комисията от 28 януари 2015 година за определяне на процедурите за подаване на завления за безвъзмездни средства за и искания за плащане, както и на свързаната с тях информация, по отношение на спешните мерки срещу болестите по животните, посочени в Регламент (ЕС) 652/2014 на Европейския парламнет и на Съвета. На кофинансиране подлежат следните разходи:

- разходи за обезщетение на собствениците за стойността на трехните заклани или умъртвени животни;
- разходи за клане или умъртвяване на животни и свързани с това транспортни разходи;
- разходи за обезщетяване на собствениците за стойността на техните унищожени продукти от животински произход;
- разходи за почистване, дезинфекция, дезинсекция на стопанствата и оборудването, въз основа на епидемиологията и характеристиките на патогена;
- разходи за транспортирането и унищожаването на заразените фуражи и на заразеното оборудване, когато последното не може да бъде дезинфектирано;
- разходи за закупуване, съхраняване, управление или разпространяване на ваксини и примамки, както и разходи за прилагането, ако тез идейности са били разрешени от Комисията;
- разходи за транспорт и обезвреждане на трупове;
- всички други обосновани разходи за прилагане на необходими за ликвидирането на заразно заболяване мерки.

3. Изисквания на ЕС за съфинансиране:

Изискванията за обезщетяване от Европейската Комисия и необходимата документация са посочени в Решение за изпълнение (ЕС) 2015/144 на Комисията от 28 януари 2015 година за определяне на процедурите за подаване на завления за безвъзмездни средства за и искания за плащане, както и на свързаната с тях информация, по отноешение на спешните мерки срещу болестите по животните, посочени в Регламент (ЕС) 652/2014 на Европейския парламент и на Съвета.

III. Ред за подаване на команди на национално ниво при констатиране на заразно заболяване и национален кризисен център:

1. Организацията и контрол на заразните болести на национално ниво при липса на констатирано заболяване.

На фигура 1 е посочена организацията и контрола на заразните болести при липса на констатирано заболяване.

Фиг. 1. Организацията и контрола на заразните болести при липса на констатирано заболяване.

2. Национален кризисен център

При възникване на особено опасно заразно заболяване със заповед на изпълнителния директор на БАБХ се създава се национален кризисен център. Нарежданията на националния кризисен център са задължителни за всички участващи при ликвидиране на болестта. Редът за подаване на команди е посочен на фиг. 2.

Фиг. 2. Ред на подаване на команди.

3. Функции и задължения на Националния кризисен център.

Националния кризисен център се състои от две структури – Ръководство и Оперативен екип. Национален кризисен център 1 – Ръководство има следните функции:

- подпомага изпълнителния директор на БАБХ при взимане на решения;
- одобрява общата стратегия за овладяване на възникналата кризисна ситуация;
- одобрява медийната стратегия при комуникация с медиите и обществеността;
- обезпечава необходимите физически, технически и финансови ресурси за координация и изпълнение на различните дейности, необходими за ликвидиране на възникнало заболяване;
- ръководи и координира Националния кризисен център 2 – Оперативен екип;
- установява и поддържа сътрудничество с МЗХГ и други държавни институции, които имат отношение към управлението на кризисни ситуации.при поява на заразно заболяване в друга държава и поискана помощ, предлага изпращането на специалисти за оказването на помощ.

Национален кризисен център 2 – Оперативен екип има следните функции:

- събира, обобщава и анализира информация за епизоотичната обстановка и поддържа постоянна готовност за борба с болестите по животните (дирекция ЗХОЖКФ);
- ръководи, координира и контролира дейността на областните епизоотични комисии (дирекция ЗХОЖКФ);
- поддържа връзка с лабораториите за диагностика на болестите по животните към Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ) в гр. София (дирекция ЗХОЖКФ);
- следи информацията и подържа връзка от международните ветеринарни организации – Постоянният комитет по хранителната верига и здравеопазване на животните към Европейския съюз, Световната организация по здравеопазване на животните (МБЕ) и Организация за прехрана и земеделие (ФАО) (дирекция ЗХОЖКФ и дирекция ЕКСМП);
- поддържа връзка със собственици и фирми, произвеждащи селскостопанска продукция и храни, и с фирми и организации занимаващи се с търговия на селскостопанска продукция и храни, (дирекция ЗХОЖКФ и дирекция КХ);
- обявява болест по животните в рамките на 24 часа от потвърждаването и нотифицира Европейската комисия, останалите държави членки и съседните страни посредством системите ADNS и WAHIS (дирекция ЗХОЖКФ);
- определя предпазната и надзорна зони и мерките, които се предприемат в тях за ликвидиране на болестта (дирекция ЗХОЖКФ);
- подготвя проект за необходимото ресурсно обезпечаване на оперативния план (дирекция ЗХОЖКФ и дирекция ФСД);
- организира програмите за подготовка и преподготовка на лицата, участващи в борбата с болестите (ветеринарни специалисти, дезинфектори, помощен персонал и т.н.) (дирекция ЗХОЖКФ);
- ръководи и контролира изпълнението на възприетата стратегия и регионалните оперативни планове (дирекция ЗХОЖКФ);
- при необходимост подсилва кадровия състав и наличната материална база на съответната ОДБХ, на чиято територия е констатирана болестта и осъществява връзка с другите ведомства за осигуряване на необходимия персонал (дирекция ЗХОЖКФ, дирекция ФСД, дирекция „Човешки ресурси, обучение и квалификация“);
- осъществява информационната дейност по отношение на епизоотичната обстановка като предоставя информация на средствата за масово осведомяване и на заинтересованите лица, фирми, организации занимаващи се със селскостопанска дейност, след одобрение от Националния кризисен център - Ръководство;
- предлага на изпълнителния директор на БАБХ стратегия за извършване на спешна ваксинация (при необходимост) и изготвя план за прилагането й.

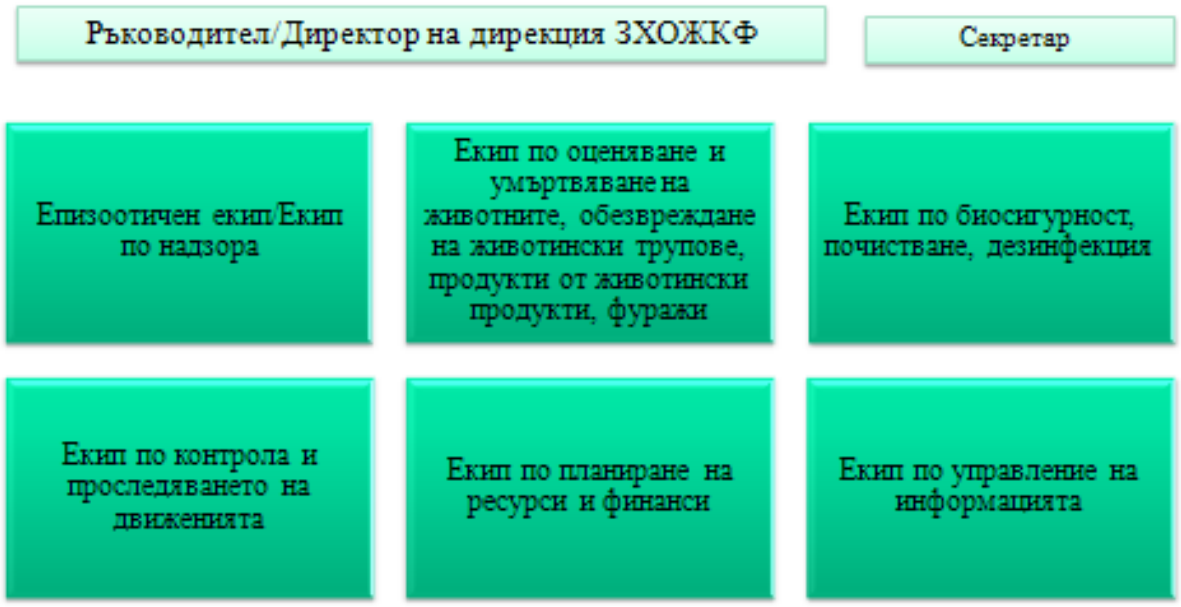
- изготвя заповеди, практически ръководства, инструкции и програми за борба и ликвидиране на болестите (дирекции ЗХОЖКФ, КХ, „Правна“, ФСД).

4. Състав националния кризисен център.

Съставът на националния кризисен център се определя със заповед от изпълнителния директор на БАБХ, участие в него следва да вземат също представители на компетентните дирекции в МЗХГ и представители на други държавни институции, имащи отношение към управлението на кризисни ситуации. Структурата на националния кризисен център и неговата оперативна подструктура са посочени на фиг. 3 и фиг. 4. Структурата на националния кризисен център може да бъде променяна съобразено със спецификата на заболяването и прилагането на мерките за контрол и изкореняване.

Фиг. 3. Структура на Национален кризисен център 1 - Ръководство

Фиг. 4 Структура на Национален кризисен център 2 – Оперативен екип

5. Описание на групите в Национален кризисен център 2 – Оперативен екип.

5.1. Ръководител:

- управлява дейността на Националния кризисен център 2 – Оперативен екип;

- извършва оценка на предоставената информация и анализи от страна на екипите в структурата и взема решения за общата стратегия и работата на екипа;

- осигурява достатъчен човешки и технически ресурси за изпълнение на дейностите;

- участва в заседанията на Национален кризисен център 1 и докладва за извършените, текущите и планираните дейности на Национален кризисен център 2;

- подсигурява връзката между Национален кризисен център 1 и Национален кризисен център 2;

5.2. Секретар

- подпомага изпълнението на дейностите на ръководителя на Националния кризисен център 2 – Оперативен екип;

- координира дейностите между екипите в структурата;

- организира ежедневни оперативки и поддържа информационния поток между отделните екипи;

- подпомага координацията при съвместни дейности между различни дирекции на БАБХ;

- заедно с ръководителя на Национален кризисен център 2 участва в заседанията на Национален кризисен център 1;

5.3. Епизоотичен екип/Екип по надзора

- извършва дейности по епизоотичното проучване (подпомага се от Екипа по контрола и проследяването на движенията – т.5.4) ;

- поддържа актуален списък със засегнатите стопанства;

- поддържа връзка с НДНИВМИ и съответната НРЛ;

- поддържа списък с всички взети проби за лабораторно изследване и получените резултати от тях;

- събира данни от епизоотичните проучвания на Регионалния кризисен център ежедневно;

- координира дейностите на епизоотичния екип от Регионалния кризисен център и експертните групи

-разработва краткосрочна и дългосрочна стратегия за надзора на заболяването.. Извършва епидемиологичен анализ на ситуацията в съседни региони/ съседни страни. Сътрудничи с НДНИВМИ и ЦОР при анализа на данните и изготвянето на стратегия за овладяване на огнището.

5.4. Екип по контрола и проследяването на движенията

– определя предпазната и надзорната зона и идентифицира населените места, попадащи в тях (3 и 10-км зони);

- подпомага Епизоотичния екип при идентифицирането на всички контактни стопанства, фуражни предприятия (съвместно с отдел КФ), кланици (съвместно с дирекция КХ), предприятия за преработка и/или производство на храни (съвмнестно с дирекция КХ), движения/внос/износ на животни и продукти от животински произход от/към други държави членки или трети страни (съвменстно с дирекция ГК);

- изготвя карти на предпазната и надзорната зона, извършва преброяване на животновъдните обекти и животните в 3- и 10-километровите зони, проследява всички движения от и към засегнатото стопанство.

5.5. Екип по оценяване и умъртвяване на животните, обезвреждане на животински трупове, продукти от животински продукти и фуражи

- изготвя заедно с регионалния кризисен център плана за умъртвяване на животните;

- изготвя заедно с регионалния кризисен център плана за обезвреждане на животински трупове, продукти от животински произходи и фуражи

- събира данните от регионалния кризисен център за умъртвените животни;

- осигурява спазването на всички законови разпоредби и добри практики за умъртвяването на животните по хуманен начин;

- заедно с Екипа по планиране на ресурси и финанси изготвя план на екипите, които са ангажирани с дейностите по оценяването и умъртвяването на животните и при необходимост мобилизира допълнителни служители от други ОДБХ/външни лица.

- организира/подпомага организацията на необходимата техника, необходима за извършване на дейностите по умъртвяването на животните;

- при необходимост сътрудничи с други институции/частни фирми за включването им за подпомагане на дейностите по умъртвяване на животните;

- събира данни от Регионалния кризисен център за дейностите по оценката на животните;

- след извършването на дейностите по оценяване и убиване на животните, съгласува предоставените документи от ОДБХ за обезщетяването на собствениците за техните умъртвени животни;

-събира и обобщава данни за оценката на умъртвените животни и изготвя финансови доклади за разходите за обезщетения на собствениците за техните умъртвени животни;

- при обезвреждане на трупове и продукти в екарисаж – организира и координира работата с екарисажните предприятия;

- поддържа актуална справка за унищожените животински трупове, продукти от животински произход, фуражи;

- следи за спазването на всички законови разпоредби и добри практики при унищожаването на животински трупове, продукти от животински произход и фуражи.

5.6. Екип по биосигурност, почистване, дезинфекция, дезинсекци, дератизация

- изготвя заедно с регионалния кризисен център плана за биосигурност, почистване, дезинфекция, дезинсекцияя дератизация;

- планира и организира необходимите човешки ресурси, техника и препарати за почистване и дезинфекция;

- поддържа актуална справка за почистените и дезинфекцираните стопанства;

- поддържа актуална справка за разходите за извършване на горепосочените дейности.

5.7. Екип по планиране на ресурси и финанси

- в сътрудничество с Екипа по оценяване и умъртвяване на животните и Екипите по биосигурност, почистване, дезинфекция, обезвреждане на животински трупове, продукти от животински продукти и фуражи, изготвя план на необходимите човешки и технически ресурси за извършване на съответните дейности. След обобщаване на информацията заедно с дирекция ФСД изготвя проект на необходимия бюджет;
- при необходимост осигурява допълнителни човешки ресурси, превозни средства и техника от други ОДБХ или чрез външни фирми/други държавни институции;
- при необходимост от извънреден труд, изготвя работен график на екипите в Националния кризисен център и на екипите на терен.

6. Седалище на Националния кризисен център

Адрес: 1606 София, България
Бул. „Пенчо Славейков” 15А
Тел.: 02/ 915 98 42
факс: 02/ 915 98 42
e-mail: cvo@bfsa.bg

7.Оборудване на Националния кризисен център.

Националния кризисен център трябва да разполага с:

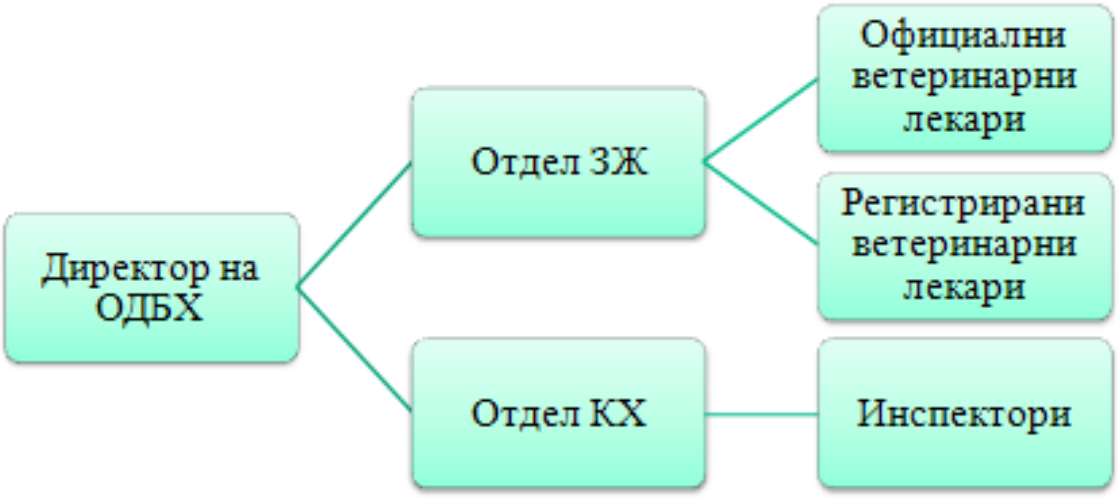
- всички възможни средства за комуникация, включително постоянна интернет връзка и WiFi, телефони, факс, електронна поща и др.
- карти, GIS софтуер, постоянен достъп до VetIS и други средства, които са необходими за прилагането на директни контролни мерки;
- списък със състава на лица и тяхната квалификация, които могат да бъдат повикани незабавно при необходимост за оказване на помощ на регионалния кризисен център;

- списък на организациите, които трябва да бъдат информирани незабавно при поява на болестта;
- списък на институциите, които биха могли да сътрудничат с БАБХ за овладяването на възникнала кризисна ситуация;
- оборудване за извършване на проучване на терена съгласно раздел VII, т. 1.

IV. Ред за подаване на команди на регионално ниво при констатиране на заразно заболяване и регионален кризисен център.

1. Организацията и контрол на заразните болести на регионално ниво при липса на констатирано заболяване;

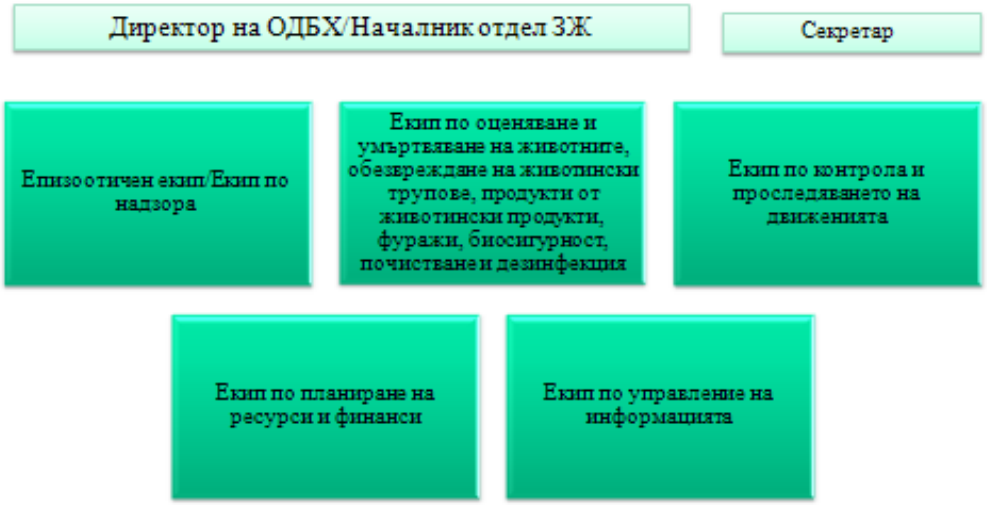
На територията на Р България, на база на административното и разделение има 28 регионални ветеринарномедицински служби (ОДБХ). Всяко ОДБХ има свой собствен оперативен план, изграден на база на националния, който е съобразен със специфичните особености на съответния регион. При липса на констатирано заразно заболяване, организацията на контрола на заразните заболявания на регионално ниво е посочена на фиг. 5.

Фиг. 5. Организацията на контрола на заразните заболявания на регионално ниво.

2. Състав и седалище на регионалния кризисен център.

Съставът на регионалния кризисен център се определя със заповед от директора на ОДБХ. Структурата на регионалния кризисен център е посочена на фиг. 6.

Фиг. 6 Обща структура на регионалния кризисен център

3. Функции и задължения на регионалния кризисен център.

Регионалният кризисен център има следните задължения:

- поддържане на готовност и информационна обезпеченост на територията на региона;
- провеждане на разяснителна дейност за естеството на заболяването и свързаните с него рискове;
- провеждане на учебни занятия за борба с болестта;
- поддържане на връзка с диагностичните лаборатории;
- събиране и транспортиране на проби;
  ръководство и изпълнение на място на регионалния оперативен план за ликвидиране на заболяването на територията на региона;
- провеждането на предварителен преглед, извършване на епизоотично проучване;
- поддържане на връзка с Националния кризисен център за борба с болестта;
- поддържане на връзка с полицията, местната администрация, собственици, производители, фирми и организации занимаващи се с животновъдна дейност за съдействие при налагане на забранителни и ограничителни мерки на огнището на болест, за обезпечаване на контрол върху движението в района, за затваряне на пазарите и предотвратяване на опити за нелегална търговия с животни;

- налагане на ограничителни мерки в района на огнището и упражняване на контрол върху изпълнението им;
- участие в оценката и унищожаването на заразените и контактни животни, а в случай че се провежда превантивно клане участие и контрол при транспортирането на животни до определената кланица и контрол при извършване на клането;
- провеждане на мероприятията за ликвидиране на огнището и мероприятията в предпазната и надзорната зони;
- докладва незабавно на националния кризисен център за нови огнища на заболяването.

4. Оборудване на регионалния кризисен център.

В регионалните кризисни центрове трябва да има актуални списъци с имената, адресите и телефоните на:

- ветеринарните лекари, които отговарят за контролните мерки в случай на възникване на огнище;
- полицейските инспектори, които ще оказват помощ за прилагането на мерките;
- превозвачи на животни;
- кланици;
- регистрирани ветеринарни лекари;
- представители на ловно-рибарските дружества и държавните горски стопанства
- регионални представители на асоциациите на животновъдите;
- търговци на животни;
- представители на местната администрация
- представители на други местни институции

Регионалните кризисни центрове трябва да поддържат наличност от защитно облекло, дезинфектанти, инструменти за извършване на епизоотично проучване, лекарствени препарати за упояване и умъртвяване на животни и формуляри за документиране на развитието на епизоотичната обстановка (оборудване съгласно раздел VIII, т. 1.).

V. Ред за обявяване, прекратяване и нотифициране до системите за информация на заразни заболявания по животните.

1. **При констатиране на възникване на заболяванията от лист 1, посочен по-долу, и след получаване на лабораторно потвърждение, изпълнителният директор на БАБХ издава заповед за обявяване на огнище/случай на съответното заразно заболяване и заповед за мерки за ограничаването и ликвидирането му. Заповедите се изпращат електронно до всички ОДБХ.**
2. **При констатиране на възникване на заболяванията от лист 2, посочен по-долу, и след получаване на лабораторно потвърждение, директорът на ОДБХ, на чиято територия е възникнало, издава заповед за обявяване на огнище/случай на съответното заразно заболяване и заповед за мерки за ограничаването и ликвидирането му. Заповедите се изпращат електронно**

Лист 1. Заповеди от изпълнителния директор на БАБХ при констатиране на заболяването:	Лист 2. Заповеди от директора на ОДБХ при констатиране на заболяването:
• Африканска чума по свинете • Африканска чума по контете • Бяс • Инфекциозна анемия по конете • Инфлуенца по птиците • Класическа чума по свинете • Нюкясълска болест по птиците • Син език • Шап • Заразен нодуларен дерматит • Шарка по овцете и козите • Чума по дребните преживни животни • Треска от долината на рифт • други	• Антракс • Бруцелоза по едрите преживни животни • Бруцелоза по дребните преживни животни • Бруцелоза по свинете • Заразен епидидимит • Инфекциозен ринотрахеит • Ку-треска • Лептоспироза • Мукозна болест – вирусна диария • Салмонела • Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии • Треска от Западен Нил • Туберкулоза • Болести по пчелите • Болести по рибите и двучерупчестите

VI. Национални експертни групи при съмнение и потвърждение за възникване на заразно заболяване

1. Към националния кризисен център се създават експертни екипи, съгласно чл. 117 (2) от ЗВД с членове:

- специалист по диагностициране на съответното заразно заболяване (шап, класическа чума по свинете, африканска чума по свинете, везикулозна болест свине, син език, везикулозен стоматит, африканска чума по конете, инфлуенца по птиците, нюкясълска болест по птиците, чума по говедата, чума по дребните преживни, шарка по овцете и козите, трансмисивни спонгиформни енцафалопатии, заразен нодулрен дерматит, антракс, туберкулоза, неекзотични болести по рибите и др.;
- специалист по вирусология/епидемиология и управление на епизоотично огнище;
- експерт от БАБХ;
- други специалисти (оринтолог, еколог) при необходимост;

http://bfsa.bg//userfiles/files/ZHOJKF/CP_2018.xlsx

Изискванията към работата на експертните екипи се определят с инструкция на изпълнителния директор на БАБХ, съгласно чл. 117 (3) от ЗВД.

2. БАБХ осигурява на националните експертни групи оборудване за проучване на терен, което включва кутия за предпазни облекла и дезинфектанти, кутия с набор за епизоотологично проучване и аутопсия, кутия с набор инструменти /препарати за умъртвяване на животни, кутия с официални формуляри и друго оборудване и отделни кутии с оборудване за съответно нюкясълска болест и инфлуенца по птиците, шап и син език и други болести по едри и дребни преживни животни, класическа чума и африканска чума по свинете и други болести по свинете. Съдържанието на различните кутии е описано в Раздел VIII, т. 1.

На разположение на националните експертни групи са всички автомобили на БАБХ.

3. Националните експертните групи оказват методична помощ на регионалния кризисен център за прилагането на оперативния план за борба срещу болестта в епизоотичното огнище.
4. Националните експертните групи са подчинени пряко и отчитат дейността си на изпълнителния директор на БАБХ.
5. Изпълнителният директор на БАБХ определя при необходимост специализирани експертни групи за оценка на риска, моделиране и др.

VII. Кадрово обезпечаване

1. В ЦУ на БАБХ води регистър с имената и адресите на специалистите, които имат опит в борбата със заразните заболявания и могат да бъдат използвани при възникване на огнище.
2. При необходимост ЦУ на БАБХ командирова в района на огнището специалисти от други ОДБХ и ветеринарни лекари от научни институти. Могат да бъдат наемани по договор и частно практикуващи ветеринарномедицински специалисти.
3. За ликвидиране на възникналото огнище БАБХ наема по договор други специалисти (багеристи, кланични работници, общи работници, пазачи и др.).
4. За ликвидиране на възникналото огнище БАБХ ползва помощта на Министерство на вътрешните работи, Ловно-рибарски съюз и Национална агенция по горите.
5. Ветеринарна професия в Р България включва:

сфера на работа	**брой експерти**
официални ветеринарни лекари	457
регистрирани ветеринарни лекари	1818
лабораторни специалисти	121
ветеринарни техници	85

VIII. Оборудване

1. Общо оборудване**:**

Националният кризисен център и Регионалните кризисни центрове трябва да поддържат наличност от защитно облекло, дезинфектанти, инструменти за извършване на епизоотично проучване, лекарствени препарати за упояване и умъртвяване на животни и формуляри за документиране на развитието на епизоотичната обстановка.
Екипировката, оборудването и консумативите при съмнение за или констатирано епизоотично огнище включва следното:

Общи комплекти за обследване на различните болести /по 2 комплекта за всеки кризисен център/:

КУТИЯ ЗА НЕОБХОДИМО ОБОРУДВАНЕ И ПРЕДПАЗНО ОБЛЕКЛО И ДЕЗИНФЕКТАНТИ ПРИ ОБСЛЕДВАНЕ НА РАЗЛИЧНИТЕ БОЛЕСТИ ПО ЖИВОТНИТЕ

- Предпазни облекла за еднократна употреба
- Калцуни за еднократна употреба
- Плътни гумени ръкавици
  Плътни, найлонови чували за отпадъци Натриева основа (NaOH) – 1 kg
- Лимонена киселина – 5 пакетчета от по 50 g
- Virkon S – 5 пакетчета от по 50 g
- Пръскачка за дезинфектант
- Цифрови термометри
- Фенерче
- Ножица;
- Островърха лъжичка за взимане на материал
- Скалпели
- Мобилен телефон и списък с тел. номера на хора, които могат да вземат участие в управлението и ликвидирането на огнището;
- Химикалки;
  - Бележници; Вакуумтейнери за цяла кръв – 1 опаковка с мин. 10 бр.;
  - Вакуумтейнери за серум – 1 опаковка с мин. 10 бр.;
  - Статив за вакуумтейнери;
  - Клещи за поставяне на ушни марки;

2. Обезвреждане на животински трупове, странични животински продукт**:**

- Обезвреждането на животинските трупове и други продукти от животински произход в Р България се осъществя в съгласно изискванията Регламент (ЕО) № 1069/2009 Европейския парламент и на съвета от 21 октомври за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002:

Екарисаж	Локализация	Регистрационен №	Капацитет	Регион
"Брамас – 96" АД	Шумен	BG 2716001	1ва линия – кат. 1 и 2 – 40 тона /24h 2ра линия – кат. 3 – 100 тона 24h	Велико Търново, Габрово, Добрич, Ловеч, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен
"Екарисаж - Варна" ЕООД	Варна	BG 0316001	1 линия – кат. 1, 2 и 3 – 40 тона/24h	Бургас, Варна, Кърджали, Сливен, Стара Загора, Хасково и Ямбол
"Син кръст 2016" ООД	Ихтиман	BG 2217097	Подвижен инцинератор	Благоевград, Видин, Враца, Кюстендил, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, пловдив, Смолян, София-град и София-област

3. Оборудване и капацитет за почистване и дезинфекция, дезинсекция и дератизиация (инструкция):

Областните дирекции по безпасност на храните трябва да разполагат с оборудване и обучен персонал за извършване на дезинфекция. Тези ОДБХ, които не разполагат с такова оборудване и обучен персонал трябва да имат сключен договор с оторизирана компания, която да извърши дезинфекцията.

Необходимото оборудване за извършване на дезинфекция е както следва:

- Ветеринарна дезинфекационна машина;
- Дезинфекационно устройство тип " Харди";
- Гръбна пръскачка;
- Парострyйка;
- Водострyйка;
- Индивидуална система за дезинфекция с бензинов двигател;
- Система за дезинфекция с водострyйка;
- Система за дезинфекция с парострyйка;

Използваните дезинфектанти зависят от етиологията и околната среда подлежаща на дезинфекция. Примерите за използваните дезинфектанти са посочени в таблица 1. Допълнителна информация за използваните дезинфектанти са посочени в различните оперативни ръководства.

Табл. 1. Дезинфектанти и начин на дезинфекция:

Дезинфектант	**Форма и концентрация**	**Време за експлоатация**	**Подходящ за:**
1. Сапун и детергенти		10 мин.	Използван се предимно за почистване и деконтаминация
2. Окислители			
2 а Натриев хипохлорид	Течност, разрежда се до получаване на 2-3 % наличен хлор	Да се остави да действа 10-30 мин. Препоръчва се да се използва за оборудване и сгради. Не е подходящ за органични материали	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест, Болести по рибите
2 б. Калциев хипохлорид	Твърд или прах; разтвор до 2-3 % наличен хлор (20 г/л прах, 30 г/л твърд)	Да се остави да действа 10-30 мин.	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест, болести по рибите
2 в. Virkon	2 % (20 g/l)	Да се остави да действа 10 мин.	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест
2 г. Virocid	1 : 400 разреждане	Да се остави да действа 10 мин.	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест
3. Основи:			
3 а. Натриева основа (сода каустик NaOH)	2 % (20 g/l)	Да се остави да действа 10 мин. Препоръчителен за използване при органични материали. Да не се използва при повърхности с алуминий и подобни сплави	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест
3 б. Натриев бикарбонат (Na2 CO3)	4 % (40 г/л-прах).	Да се остави да действа 10 мин.Препоръчителен е за използване при органични материали.	Използван се предимно за почистване и деконтаминация
4. Киселини			
4 а. Солна киселина	2 % (20 мл/л)	Корозивен, да се използва само ако няма други налични.	-
4 б. Лимонена	0.2 % (20 г/л)	Да се остави да действа	Шап, Инфлуенца по птиците и

киселина		30 мин. Безопасен е за използване за дрехи или лична дезинфекция.	нюкясълска болест
5. Газове:			
5 а. Формалдехид		Да се остави да действа за 15-24 ч.в затворени помещения. Токсичен, да се използва само ако няма други налични дезинфектанти.	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест
Други:			
6. Амониеви соли	Течност, разреждане до получаване на краен разтвор с концентрация 4 %	Да се остави да действа 10-30 мин.Препоръчителен да се използва за сгради, стени, подове, оборудване и превозни средства.	Шап, КЧС, АЧС, Инфлуенца по птиците и нюкясълска болест
7. Синтетични феноли	Течност, разреждане до получаване на краен разтвор с концентрация 2 %	Да се остави да действа 30 мин.Препоръчителен да се използва за подове.	Шап, КЧС, АЧС, ВБС, Везикулозен стоматит, Чума по говедата, Чума по ДПЖ, Шарка по овцете и козите
8. Калциев хидрат	3% финален разтвор	Препоръчителен за използване за сгради, подове и стени след предварително почистване и дезинфекция.	Използван се предимно за почистване и деконтаминация и варосване на повърхностите

IX. Диагностични лаборатории

1. Диагностика на заразните заболявания се извършва в националните референтни лаборатории, към Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ) в гр. София – бул. "Пенчо Славейков" 15 А, тел. 02 952 12 77, e-mail: *ndrvmi-s@vetinst-bg.com*

Диагностичните лаборатории са подчинени на изпълнителния директор на БАБХ.

2. Всяка национална референтна лаборатория разполага:
- обучен персонал за диагностика на съответното заболяване;
- необходимото оборудване и диагностикуми;

- собствен лабораторен оперативен план;
- подходящо ниво на био- сигурност и био-безопастност;

3. Методите, използвани за лабораторна диагностика, са съобразени с възприетите стандарти, посочени в ръководството за диагностика на OIE и ЕК.

4. Разработването на пробите в диагностичните лаборатории започва незабавно, независимо от деня и часа на тяхното получаване. За получените резултати от изследването ръководителят на съответната лаборатория незабавно уведомява по телефон дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ и началник отдел ЗЖ към съответното ОДБХ, от където са получени пробите. Протоколът от лабораторното изпитване се изпраща сканиран електронно до дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ на електронна поща ahwfc@bfsa.bg и към съответното ОДБХ, преди да бъдат изпратени официално на хартия. Списък с контактите на ОДБХ е достъпен във файла по-долу:

ODBH_ZHOJKF_cont act list_01_09_2016.:

5. Диагностичната лаборатория има следните задължения:

- координира и се консултира с Европейската Комисия по отношение на диагностичните тестове за изследване;
- включва се в редовни ринг тестове, организирани от Референтните лаборатории на ЕС. Списъкът с Референтните лаборатории на ЕС е регламентиран в Приложение VII, т. II на Регламент (ЕО) 2004/882
- (http://eurlex.europa.eu/search.html?DTN=0882&DTA=2004&qid=1481113083123&DB_TYPE_OF_ACT=regulation&CASE_LAW_SUMMARY=false&DTS_DOM=ALL&excConsLeg=true&typeOfActStatus=REGULATION&type=advanced&SUBDOM_INIT=ALL_ALL&DTS_SUBDOM=ALL_ALL), както и е достъпен на следния линк: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/reference-lab_en
- съхранява и консервира изолати от агентите, получени от потвърдени случаи в страната;
- осигурява сътрудничество с Референтната лаборатория на Общността;
- при необходимост участва в епизоотичното проучване и ерадикация на огнището;
- осигурява обучение и опреснителни курсове на работещите в лабораторията специалисти по отношение на уеднаквяване на диагностичната техника с другите държави членки. Списък с референтните лаборатории на останалите държави членки е достъпен на следния линк: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/reference-lab_en
- информира за резултати от лабораторни изследвания, както е описано в т.4.

6. Капацитет на националните референтни лаборатории за бързо разпространяващи се болести по животните.

Капацитетът на националните референтни лаборатории за бързо разпространяващи се болести по животните е посочен в таблица 2.

Таблица 2. Лабораторен капацитет за диагностика на бързо разпространяващи се болести

заболяване	**Вирус изолация ден/седмица**	**PCR – antigen detection ден/седмица**	**Серология ден/седмица**
Инфлуенца по птиците	- / 132	96/ 384	ELISA 480/ 1920 HI 480/ 1920
Нюкясълска болест	- / 132	96/ 384	ELISA 480/ 1920 HI 480/ 1920
Шап	10/40	96/384	480/1920
КЧС	10/40	96/384	480/1920
АЧС	10/40	96/384	480/1920
Везикулозна болест свине	10/40	96/384	480/1920
Везикулозен стоматит	10/40	96/384	480/1920
Африканска чума коне	10/40	96/384	480/1920
Чума по говедата	10/40	96/384	480/1920
Чума по ДПЖ	10/40	96/384	480/1920
Шарка по овцете и козите	10/40	96/384	480/1920
Син език	10/40	96/384	480/1920
ЗНД	-	96/384	-

7. Лабораторен капацитет за диагностика на ТСЕ.

Капацитетът на националната референтна лаборатория за трансмисивни спонгиформни енцефалопатии е посочен в таблица 3.

Таблица 3. Лабораторен капацитет за ТСЕ

заобляване	**Бързи тестове ден/седмица**	**Потвърдителни тестове ден/седмица**	**Генотипизиране ден/седмица**
СЕГ	30/150	5/25	-
Скрейпи	40/200	7/35	10/50

8. Лабораторен капацитет за диагностика на Антракс и Туберкулоза.

Капацитетът за изследване на националната референтна лаборатория „Туберкулоза и Антракс“ е посочен в таблица 4.

Таблица 4. Лабораторен капацитет за Антракс и Туберкулоза

заболяване	**Микробиологични изследвания**	**PCR**
Антракс	10/50	-
Туберкулоза	6/30	20/100

X. Ваксинация

1. Домашни животни:

а) Превантивна ваксинация се извършва единствено срещу нюкясълската болест и всяка друга ваксинация трябва да се счита като спешна ваксинация.
б) За всяка спешна ваксинация е необходимо разработването на специален ваксинационен план. Този план трябва да бъде съобразен с:

- епидемиологичната ситуация по отношение на съответното заболяване;
- географския регион, в който се извършва спешната ваксинация;
- видовете и категориите животни, които подлежат на ваксинация;
- приблизителния брой животни, които ще бъдат ваксинирани;
- характеристиката на ваксината;

в) Спешната ваксинация се извършва като допълнителна мярка със заповед на изпълнителния директор на БАБХ и след одобряване на ваксинационния план от Европейската Комисия след оценка на риска от разпространение на заболяването и прогнозен анализ на ефективността от приложението на ваксина.

г) Р България няма национална банка за ваксини, но при необходимост може да използва ваксините, съхранени в банката за ваксини на Европейския Съюз (таблица 5).

Таблица 5. Банка с ваксини на ЕО

Заболяване	**Законодателство**	**Тип на ваксината**	**Друга информация**
Шап	Чл. 80(1) от Директива на Съвета 2003/85/ЕО	Инактивирана	Към края на 2016 - 16 антигенни щама – 42 млн. дози. До края на 2017 – 17 антигенни щама (+A/Asia) Минимум налични количества, които се поддържат от банката на Съюза са по 2 млн. дози от щам.
КЧС	Решения 2006/553/ЕК, 2006/649/ЕК, 2008/77/ЕК.	Жива атенуирана; маркерна	1 млн. дози са налични.
ЗНД	Решение на Комисията C(2015)953 final от 18/12/2015	Жива атенуирана, Neethling strain	2 млн. дози налични за 2017 г.
Чума по дребните преживни	Решение на Комисията C(2016) 4840 final от 29/07/2016	Жива атенуирана	1 млн. дози налични от 2017 г.
Шарка по овцете и козите	Решение на Комисията C(2016) 4840 final от 29/07/2016	Жива атенуирана	Налични дози от 2017 г. (неуточнен брой)

2.

Диви животни

Извършване на ваксинация при диви животни може да бъде извършено след оценка на риска от разпространение на заболяването чрез диви популации. Ваксинацията се извършва след заповед на изпълнителния директор на БАБХ, след изготвен план за ваксинация, съгласуван от ЕК. На територията на страната към 2017 г. се извършва единствено орална ваксинация на лисици срещу болестта бяс.

XI. Обучения

1. Всяка година БАБХ организира програми за обучения на официални и частно практикуващи ветеринарни лекари по отношение на здравеопазването на животните. Материалите използвани по време на обученията и списъците с участниците в тях се съхраняват н ЦУ на БАБХ и ОДБХ. Програмата за обучения включва семинари и симулативни упражнения.
2. БАБХ периодично изпраща на специализация в референтни лаборатории на Европейския съюз ветеринарномедицински специалисти работещи в диагностичните лаборатории.

XII. Информационна дейност:

1. Ветеринарномедицинските специалисти от БАБХ, ОДБХ и Съюза на ветеринарните лекари и БВС периодически организират и провеждат просветна и разяснителна дейност сред населението и животновъдите, чрез лекции, местния печат и местната радиоуредба, листовки и плакати, с цел да бъдат запознати с основните клинични признаци на дадено заболяване и мерките за ликвидирането му.
2. Студентите, които се обучават в двата ветеринарномедицински факултета в гр. Стара Загора и гр. София, ежегодно се запознават с особеностите на заразните заболявания и мерките за ликвидирането им. И на двата факултета са предоставени видео филми, снимки и други нагледни материали, както и копия от нормативните документи относно заразните болести.
3. Всички научни новости по отношение на диагностиката и проблемите на заразните болести се публикуват, освен в специализирани ветеринарномедицински издания, в списание “Ветеринарна сбирка”, които са предназначени за практикуващите ветеринарните лекари.
4. Интернет страницата на БАБХпредоставя актуализирана информация за епидемиологичната обстановка и предприетите мерки при възникване на огнище(а) на заразни заболявания:

XIII. Практически ръководства

Практическите ръководства са неизменна част от националния оперативен план. Те дават точна и ясна информация за всички процедури, които трябва да се следват при съмнение или потвърждение на огнище. По този начин лицата участващи в борбата и изкореняването на болестта могат лесно, бързо и адекватно да изпълнят функциите и задълженията си. Част II от националния оперативен план включва практически ръководства за борба с:

- Инфлуенца по птиците;
- Нюкясълска болест по птиците;
- Шап по чифтокопитните животни;
- Класическа чума по свинете;
- Африканска чума по свинете;
- Син език по преживните животни;
- Везикулозна болест свине;
- Везикулозен стоматит;
- Африканска чума по конете;
- Чума по говедата;
- Чума по дребните преживни животни;
- Шарка по овцете и козите;
- Спонгиформна енцефалопатия по говедата;
- Скрейпи по дребните преживни животни;
- Треска от долината на Рифт
- Неекзотични болести по рибите;
- Заразен нодуларен дерматит;
- Антракс;
- Туберкулоза;

XIV. Инструкции:

Инструкциите са неделима част от националния оперативен план. Те предоставят изчерпателна информация за всички общи процедури, които трябва да се следват при управление на епизоотично огнище. Още повече процедурите, описани в тях, са описани по ясен и достъпен начин, което дава възможност на новоназначени служители лесно, бързо и адекватно да изпълнят задълженията си.

Част 3 от националния оперативен план включва Инструкции за:

- Лично предпазно облекло;

- Хуманно убиване на животни;
- Обезвреждане на трупове и други материали;
- Дезинфекция, дезинсекция и дератизация;
- Инструкция за работата на експертните екипи;
- други

XV. Управление на голям брой огнища

Различните епизоотии могат да включват голям брой огнища за кратък или дълъг период от време или единични огнища за дълъг период. И в двата случая за борба с епизотичните огнища се изразходва огромен човешки ресурс, а при бързо разпространяващите се болести огромен лабораторен капацитет и технически ресурси за обезвреждане на животинските трупове и други отпадъци.

При нужда от допълнителни човешки ресурси БАБХ може да мобилизира всичка налични в Р България експерти или при големи епизоотии да поиска допълнителна помощ от екипа за спешни действия на Общността, определен с Решение 2007/142/ЕО, Решение на Комисията от 28 февруари 2007 година за създаване на ветеринарен екип за извънредни ситуации на Общността, който да съдейства на Комисията в подпомагането на държавите-членки и трети страни във ветеринарни области, отнасящи се до определени болести по животните.
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32007D0142

Обезвреждането на животинските трупове и други странични продукти от животински произход в Р България се извършва в наличните екарисажи. При нужда, БАБХ, съвместно с министерството на околната среда и водите може да определяни землища, които да бъдат използвани за загробване, без да има риск за замърсяване на околната среда и водните ресурси.